

Protokoll

FYLKESSTYRET I FINNMARK

Dato: 27.02.2017 kl. 0:00

Sted: E-post møte

Til stede:

Kristina Hansen
Frank Ingilæ
Steinar Halvorsen
Geir Ove Bakken
Lise Svenning

Forfall:

Miriam Akkouche
Johan Vasara
Ingolf Eriksen

Fra administrasjonen:

Unn Martinsen

SAKLISTE Fylkesstyret i Finnmark 27.02.2017 kl. 0:00

Side

Saksfremlegg

[17/9](#) 16/02259-9 KS Finnmark: NOU 2016:18 Hjertespråket-høringsuttalelse 3

Orienteringssaker

Notatsaker

Saksfremlegg

17/9 KS Finnmark: NOU 2016:18 Hjertespråket-høringsuttalelse

Saksfremlegg datert 27.02.2017.

Forslag til vedtak

Rådmannsutvalget og fylkesstyret i KS Finnmark slutter seg til forslag til høringsuttalelse til NOU 2016:18 *Hjertespråket* avgitt av arbeidsgruppen som ble oppnevnt av fellesmøtet mellom rådmannsutvalget og fylkesstyret i KS Finnmark 10.januar 2017.

KS Finnmark mener at det i NOU2016:18 stilles svært store forventninger til kommunene. Kommunene spiller en sentral rolle i arbeidet med å styrke samiske språk i alle områder hvor samer er bosatt. Det vil være nødvendig å bevilge gode økonomiske rammer. Dette bør gjøres basert på en forskrift som skaper forutsigbarhet for kommunene. Dette er særlig viktig for å sikre fast tilsetting av fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse. Sametinget må etablere god kontakt med de samiske kommunene og ha god kunnskap om kommunene og kommunenes utfordringer.

KS Finnmark er enig i at et godt samiskspråklig barnehagetilbud med overgang til samiskspråklig skole er det viktigste enkelttiltaket for bevaring og vitalisering av de samiske språkene. Det er nødvendig å styrke innsatsen og ressursbruken for å sikre at alle som ønsker det får gode samiske barnehage- og opplæringstilbud.(kap.10) Det vil være svært fornuftig å øke basistilskuddet for samisk i grunnsopplæringen og for samiske barnehageplasser. Man må også redusere terskelen for å gi samisk som førstespråk i kommuner utenfor språkforvaltningsområdene.

KS Finnmark støtter samisk språkutvalgs generelle merknader (Del III 1.1.1) om at det er nødvendig med videre analyser og utredning for å beregne kostnadseffektene av forslag til tiltak. Det må gjøres en beregning av økonomiske og administrative konsekvenser ved innlemmelse av nye kommuner i det samiske språkområdet. For å sikre fremtiden til de samiske språkene er det helt nødvendig med økte ressurser til samisk språkarbeid .

KS Finnmark er fornøyd med at NOU 2016:18 foreslår å dele kommunene i språkbevaringskommuner og språkvitaliseringskommuner. Dette vil være et godt grunnlag for videre arbeid og tar hensyn til at kommunene har forskjellig ståsted. Samtidig må man opprettholde satsingen som nå ligger i språkforvaltningskommunene. Når nye kommuner slutter seg til språkforvaltningsområdene må den økonomiske rammen økes.

KS Finnmark mener at man innenfor området læremidler og digitalisering bør ta steget fra digitalt samisk utenforskap til inkludering.

KS Finnmark vil understreke behovet for sterke virkemidler for å sikre rekruttering av samiske barnehagelærere og samiske språklærere (kap.17). Samisk høyskole i Kautokeino må få økte ressurser til utdanning av samiske barnehagelærere og samiske språklærere. Utdanningen må gjøres desentralisert og fleksibel slik at flest mulig i landet har mulighet for å ta slik utdanning.

(Kap.8 og 15)

KS Finnmark mener at det ikke er realistisk å innføre en plikt for språkbevaringskommuner til å innføre samisk som administrasjonsspråk. Dette bør være en målsetting på sikt og vil kreve tilførsel av betydelige ressurser, både mht økonomi, personell og kompetanse.

KS Finnmark mener at andre enn kommunene skal kunne ta initiativ til utredning og vurdering av om kommuner skal innlemmes i det samiske språkområdet. Forutsetningen er at kommunestyret er endelig beslutningsmyndighet ved flertallsvedtak.

KS Finnmark mener at det er viktig å sikre rett til samisk språk også utenfor samiske språkområder.

(Kap.10 og 17)

KS Finnmark støtter utvalget i at det er nødvendig å øke andelen samisktalende med fagkompetanse innenfor samtlige sektorer. KS Finnmark støtter også utvalget i at kommunene bør utarbeide rekrutterings- og kompetanseplaner.

KS Finnmark mener at det er viktig å rekruttere ansatte med samisk kompetanse men kommunene må selv kunne vurdere i hvilken grad fortrinnsrett skal benyttes. Kommunene bør også satse på egne ansatte i utvikling av samiskkompetanse. Det vil være viktig å kunne gi permisjon med lønn i slike tilfeller.

KS Finnmark mener at lønns plassering er et tariffspørsmål.

KS Finnmark støtter utvalgets anbefaling om å etablere en ordning med studiehjemler slik at lærere som underviser i samisk med midlertidig tilsetning kan ta formell pedagogisk utdanning. Denne utdanninga må være desentralisert og fleksibel. Ordningen bør gjelde for alle kommuner med behov for samiskkompetanse.

(Kap.15 Språkressursentre)

KS Finnmark mener at etablering av språkressursentre må løses innenfor Sametingets økonomiske rammer dersom de skal opprettes. Etablering av en ny konstruksjon vil kunne medføre økt ressursbruk og byråkratisering. KS Finnmark foreslår at man i stedet for å opprette språkressursentre, utvikler Sametingets språkavdeling og setter den i stand til å gjøre de nevnte oppgavene. Et annet alternativ kan være å utvikle de eksisterende språksentrene til å gjøre de oppgavene man mener språkressursentrene skal ha. Det vil være viktig for kommunene å ha en slik ressurs nært tilgjengelig.

(Plan for styrking av samisk språk og kultur)

KS Finnmark støtter forslaget om å lovfeste at offentlige organer i det samiske språkområdet skal ha plikt til å besvare henvendelser på samisk.

KS Finnmark støtter ikke utvalgets forslag om at alle kommuner skal ha en egen plan for styrking av det samiske tjenestetilbudet. Behovet kan løses ved at kommunene inkluderer vern, vitalisering og utvikling av samisk språk og kultur i kommuneplanen.

(Kap.9)

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om at kommunene må gjøre en forsvarlighetsvurdering før det besluttes et samisk barnehagetilbud. Det er viktig å finne de gode lokale løsningene.

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om at kommunene bør ha systemer som informerer om og avdekker etterspørsel etter samiske barnehagetilbud.

KS Finnmark mener at en bedre grunnfinansiering ville gjøre det lettere for kommunene å opprette et samisk barnehagetilbud, for eksempel en samisk avdeling innenfor eksisterende tilbud.

(Kap.10)

KS Finnmark mener at hvis samisk som første- eller andrespråk skal være obligatorisk for alle elever i språkbevaringskommunene må grunnfinansieringa være god og det må utløses tilskudd per elev. Hvis minstekravet skal senkes til tre elever må modeller for fjernundervisning med språkbad utvikles og finansieres. KS Finnmark mener at dette er gode virkemidler men går imot å lovfeste en slik ordning fordi det vil være vanskelig å gjennomføre i praksis. Fjernundervisningsmodeller må være et overordnet ansvar og ikke overlates til enkeltkommuner. Kommuner som i dag mottar samiskopplæring får ikke refundert de faktiske kostnadene til dette da satsene ikke har vært prisjustert. Å få til et helhetlig samisk opplæringstilbud på en samisk profilskole vil begrenses av kommunens størrelse.

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om at rett til samisk i videregående opplæring bør utvides, med forbehold om nødvendig finansiering. Finnmark fylkeskommune legger i dag til rette for å gi elevene et samisk språktilbud. Dette kan bli utfordrende i andre fylkeskommuner. Retten til en sterk språkmodell vil på sikt kunne være fornuftig å lovfeste men kravet kan bli vanskelig å oppfylle i praksis.

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om å innføre et eget fag i samisk kultur og historie.

(Kartlegge antall samiskspråklige)

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om å innføre frivillig(vår utheving) registrering av samiske språk i folkeregisteret.

(Kap.13)

KS Finnmark støtter ikke utvalgets forslag om å lovfeste individuell rett til samiske språk- og kulturtilpassede tjenester i helse- og omsorgssektoren. Det vil ikke være mulig å oppfylle denne retten i hele landet. KS Finnmark mener at individuell rett til samiske språk- og kulturtilpassede tjenester vil kunne gjøres gjeldende for Finnmark (differensiert lovkrav).

KS Finnmark understreker at pasientsikkerheten må ivaretas for eksempel gjennom bruk av tolk slik at tjenestene blir forsvarlige. Det vil være viktig å utprøve ny teknologi.

(Læremidler og digitalisering)

KS Finnmark støtter alle utvalgets forslag og understreker at det må bevilges midler til en større satsing på ytterligere digitalisering, ikke minst applikasjonsutvikling og deltakelse på de nye sosiale mediene. Samiske fonter må anerkjennes hos alle offentlige etater.

(Kap.21)

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om å styrke arbeidet med skilting i samiske områder. Arbeidet må starte i flere områder samtidig og øremerkede midler til skilting på samisk må økes.

KS Finnmark mener det kan være hensiktsmessig at Kartverket blir vedtaksorgan også for navn på tettsteder og grender, der det i dag er kommunen som har denne myndigheten. KS forutsetter at Kartverket og stedsnavntjenesten har en nær dialog med kommunene i arbeidet med hvert enkelt navn.

KS Finnmark mener det vil være uheldig å fastsette en regel om at rekkefølgen på flerspråklige stedsnavn skal følge av hvilket stedsnavn som er eldst. Det leder fort inn i en lite konstruktiv historiedebatt om «hvem som kom først». I de tradisjonelle samiske språkområdene bør det samiske navnet komme først.

KS Finnmark støtter forslaget om å åpne for å vedta parallelle adressenavn på de språkene som er alminnelig brukt i kommunen. KS støtter også forslaget om at Sametinget skal ha ansvar for å iverksette et samlet arbeid for å få registrert tradisjonelle samiske stedsnavn. Dette er et svært omfattende arbeid som krever store bevilgninger.

KS Finnmark støtter også forslaget om å vurdere om de ulike navneregistre i Norge kan moderniseres, slås sammen og driftes under ett. KS vil særlig peke på at det er et umiddelbart behov for å ajourføre Kartverkets stedsnavnbaser for detaljkart i Finnmark (FKB-Tekst1000 og FKB-Tekst5000) i forhold til det Sentrale stedsnavnregisteret (SSR), som følger dagens nordsamiske rettskrivning.

KS Finnmark støtter forslaget om å prioritere arbeidet med å skilte samiske stedsnavn de kommende 10 årene. Det gjelder både de blå stedsnavnskiltene, de gule henvisningsskiltene og de gule avstandsskiltene. KS vil presisere at dette også må innebære stedsnavnskilting (blå skilt) av bygder og grender som i dag ikke har noen skilting. Stedsnavnskilting langs hovedveistrekningene har stor betydning for veifarende, samtidig som det har stor betydning for identiteten til innbyggerne. Slik skilting må derfor økes.

(Informasjon på samiske språk)

KS Finnmark mener at man i språkbevaringskommuner skal ha som målsetting at all offentlig informasjon skal gis på samisk. Denne informasjonen skrives på samisk som et naturlig førstevalg og ikke på norsk.

Vedtak

Rådmannsutvalget og fylkesstyret i KS Finnmark slutter seg til forslag til høringsuttalelse til NOU 2016:18 *Hjertespråket* avgitt av arbeidsgruppen som ble oppnevnt av fellesmøtet mellom rådmannsutvalget og fylkesstyret i KS Finnmark 10.januar 2017.

KS Finnmark mener at det i NOU2016:18 stilles svært store forventninger til kommunene. Kommunene spiller en sentral rolle i arbeidet med å styrke samiske språk i alle områder hvor samer er bosatt. Det vil være nødvendig å bevilge gode økonomiske rammer. Dette bør gjøres basert på en forskrift som skaper forutsigbarhet for kommunene. Dette er særlig viktig for å sikre fast tilsetting av fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse. Sametinget må etablere god kontakt med de samiske kommunene og ha god kunnskap om kommunene og kommunenes utfordringer.

KS Finnmark er enig i at et godt samiskspråklig barnehagetilbud med overgang til samiskspråklig skole er det viktigste enkelttiltaket for bevaring og vitalisering av de samiske språkene. Det er nødvendig å styrke innsatsen og ressursbruken for å sikre at alle som ønsker det får gode samiske barnehage- og opplæringstilbud.(kap.10) Det vil være svært fornuftig å øke basistilskuddet for samisk i grunnopplæringen og for samiske barnehageplasser. Man må også redusere terskelen for å gi samisk som førstespråk i kommuner utenfor språkforvaltningsområdene.

KS Finnmark støtter samisk språkutvalgs generelle merknader (Del III 1.1.1) om at det er nødvendig med videre analyser og utredning for å beregne kostnadseffektene av forslag til tiltak. Det må gjøres en beregning av økonomiske og administrative konsekvenser ved innlemmelse av nye kommuner i det samiske språkområdet. For å sikre fremtiden til de samiske språkene er det helt nødvendig med økte ressurser til samisk språkarbeid .

KS Finnmark er fornøyd med at NOU 2016:18 foreslår å dele kommunene i språkbevaringskommuner og språkvitaliseringskommuner. Dette vil være et godt grunnlag for videre arbeid og tar hensyn til at kommunene har forskjellig ståsted. Samtidig må man opprettholde satsingen som nå ligger i språkforvaltningskommunene. Når nye kommuner slutter seg til språkforvaltningsområdene må den økonomiske rammen økes.

KS Finnmark mener at man innenfor området læremidler og digitalisering bør ta steget fra digitalt samisk utenforskap til inkludering.

KS Finnmark vil understreke behovet for sterke virkemidler for å sikre rekruttering av samiske barnehagelærere og samiske språklærere (kap.17). Samisk høyskole i Kautokeino må få økte ressurser til utdanning av samiske barnehagelærere og samiske språklærere. Utdanningen må gjøres desentralisert og fleksibel slik at flest mulig i landet har mulighet for å ta slik utdanning.

(Kap.8 og 15)

KS Finnmark mener at det ikke er realistisk å innføre en plikt for språkbevaringskommuner til å innføre samisk som administrasjonsspråk. Dette bør være en målsetting på sikt og vil kreve tilførsel av betydelige ressurser, både mht økonomi, personell og kompetanse.

KS Finnmark mener at andre enn kommunene skal kunne ta initiativ til utredning og vurdering av om kommuner skal innlemmes i det samiske språkområdet. Forutsetningen er at kommunestyret er endelig beslutningsmyndighet ved flertallsvedtak.

KS Finnmark mener at det er viktig å sikre rett til samisk språk også utenfor samiske språkområder.

(Kap.10 og 17)

KS Finnmark støtter utvalget i at det er nødvendig å øke andelen samisktalende med fagkompetanse innenfor samtlige sektorer. KS Finnmark støtter også utvalget i at kommunene bør utarbeide rekrutterings- og kompetanseplaner.

KS Finnmark mener at det er viktig å rekruttere ansatte med samisk kompetanse men kommunene må selv kunne vurdere i hvilken grad fortrinnsrett skal benyttes. Kommunene bør også satse på egne ansatte i utvikling av samiskkompetanse. Det vil være viktig å kunne gi permisjon med lønn i slike tilfeller.

KS Finnmark mener at lønnplassering er et tariffspørsmål.

KS Finnmark støtter utvalgets anbefaling om å etablere en ordning med studiehjemler slik at lærere som underviser i samisk med midlertidig tilsetning kan ta formell pedagogisk utdanning. Denne utdanninga må være desentralisert og fleksibel. Ordningen bør gjelde for alle kommuner med behov for samiskkompetanse.

(Kap.15 Språkressursentre)

KS Finnmark mener at etablering av språkressursentre må løses innenfor Sametingets økonomiske rammer dersom de skal opprettes. Etablering av en ny konstruksjon vil kunne medføre økt ressursbruk og byråkratisering. KS Finnmark foreslår at man i stedet for å opprette språkressursentre, utvikler Sametingets språkavdeling og setter den i stand til å gjøre de nevnte oppgavene. Et annet alternativ kan være å utvikle de eksisterende språksentrene til å gjøre de oppgavene man mener språkressursentrene skal ha. Det vil være viktig for kommunene å ha en slik ressurs nært tilgjengelig.

(Plan for styrking av samisk språk og kultur)

KS Finnmark støtter forslaget om å lovfeste at offentlige organer i det samiske språkområdet skal ha plikt til å besvare henvendelser på samisk.

KS Finnmark støtter ikke utvalgets forslag om at alle kommuner skal ha en egen plan for styrking av det samiske tjenestetilbudet. Behovet kan løses ved at kommunene inkluderer vern, vitalisering og utvikling av samisk språk og kultur i kommuneplanen.

(Kap.9)

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om at kommunene må gjøre en forsvarlighetsvurdering før det besluttes et samisk barnehagetilbud. Det er viktig å finne de gode lokale løsningene.

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om at kommunene bør ha systemer som informerer om og avdekker etterspørsel etter samiske barnehagetilbud.

KS Finnmark mener at en bedre grunnfinansiering ville gjøre det lettere for kommunene å opprette et samisk barnehagetilbud, for eksempel en samisk avdeling innenfor eksisterende tilbud.

(Kap.10)

KS Finnmark mener at hvis samisk som første- eller andrespråk skal være obligatorisk for alle elever i språkbevaringskommunene må grunnfinansieringa være god og det må utløses tilskudd per elev. Hvis minstekravet skal senkes til tre elever må modeller for fjernundervisning med språkbad utvikles og finansieres. KS Finnmark mener at dette er gode virkemidler men går imot å lovfeste en slik ordning fordi det vil være vanskelig å gjennomføre i praksis.

Fjernundervisningsmodeller må være et overordnet ansvar og ikke overlates til enkeltkommuner. Ett alternativ kan være å gi kommunene mulighet til å søke investeringstilskudd til etablering av fjernundervisningsrom.

Kommuner som i dag mottar samiskopplæring får ikke refundert de faktiske kostnadene til dette da satsene ikke har vært prisjustert.

Å få til et helhetlig samisk opplæringstilbud på en samisk profilskole vil begrenses av kommunens størrelse.

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om at rett til samisk i videregående opplæring bør utvides, med forbehold om nødvendig finansiering. Finnmark fylkeskommune legger i dag til rette for å gi elevene et samisk språktilbud. Dette kan bli utfordrende i andre fylkeskommuner.

Retten til en sterk språkmodell vil på sikt kunne være fornuftig å lovfeste men kravet kan bli vanskelig å oppfylle i praksis.

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om å innføre et eget fag i samisk kultur og historie.

(Kartlegge antall samiskspråklige)

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om å innføre frivillig(vår utheving) registrering av samiske språk i folkeregisteret.

(Kap.13)

KS Finnmark støtter ikke utvalgets forslag om å lovfeste individuell rett til samiske språk- og kulturtilpassede tjenester i helse- og omsorgssektoren. Det vil ikke være mulig å oppfylle denne retten i hele landet. KS Finnmark mener at individuell rett til samiske språk- og kulturtilpassede tjenester vil kunne gjøres gjeldende for Finnmark (differensiert lovkrav).

KS Finnmark understreker at pasientsikkerheten må ivaretas for eksempel gjennom bruk av tolk slik at tjenestene blir forsvarlige. Det vil være viktig å utprøve ny teknologi.

(Læremidler og digitalisering)

KS Finnmark støtter alle utvalgets forslag og understreker at det må bevilges midler til en større satsing på ytterligere digitalisering, ikke minst applikasjonsutvikling og deltakelse på de nye sosiale mediene. Samiske fonter må anerkjennes hos alle offentlige etater.

(Kap.21)

KS Finnmark støtter utvalgets forslag om å styrke arbeidet med skilting i samiske områder. Arbeidet må starte i flere områder samtidig og øremerkede midler til skilting på samisk må økes.

KS Finnmark mener det kan være hensiktsmessig at Kartverket blir vedtaksorgan også for navn på tettsteder og grender, der det i dag er kommunen som har denne myndigheten. KS forutsetter at Kartverket og stedsnavntjenesten har en nær dialog med kommunene i arbeidet med hvert enkelt navn.

KS Finnmark mener det vil være uheldig å fastsette en regel om at rekkefølgen på flerspråklige stedsnavn skal følge av hvilket stedsnavn som er eldst. Det leder fort inn i en lite konstruktiv historiedebatt om «hvem som kom først». I de tradisjonelle samiske språkområdene bør det samiske navnet komme først.

KS Finnmark støtter forslaget om å åpne for å vedta parallelle adressenavn på de språkene som er alminnelig brukt i kommunen. KS støtter også forslaget om at Sametinget skal ha ansvar for å iverksette et samlet arbeid for å få registrert tradisjonelle samiske stedsnavn. Dette er et svært omfattende arbeid som krever store bevilgninger.

KS Finnmark støtter også forslaget om å vurdere om de ulike navneregistrene i Norge kan moderniseres, slås sammen og driftes under ett. KS vil særlig peke på at det er et umiddelbart behov for å ajourføre Kartverkets stedsnavnbaser for detaljkart i Finnmark (FKB-Tekst1000 og FKB-Tekst5000) i forhold til det Sentrale stedsnavnregisteret (SSR), som følger dagens nordsamiske rettskrivning.

KS Finnmark støtter forslaget om å prioritere arbeidet med å skilte samiske stedsnavn de kommende 10 årene. Det gjelder både de blå stedsnavnskiltene, de gule henvisningsskiltene og de gule avstandsskiltene. KS vil presisere at dette også må innebære stedsnavnskilting (blå skilt) av bygder og grender som i dag ikke har noen skilting. Stedsnavnskilting langs hovedveistrekningene har stor betydning for veifarende, samtidig som det har stor betydning for identiteten til innbyggerne. Slik skilting må derfor økes.

(Informasjon på samiske språk)

KS Finnmark mener at man i språkbevaringskommuner skal ha som målsetting at all offentlig informasjon skal gis på samisk. Denne informasjonen skrives på samisk som et naturlig førstevalg og ikke på norsk.

[Lagre]